

Teze závěrečné diplomové práce

Příjmení, jméno: Winklerová Barbora

Název práce: Komparace hnutí ANO 2011 a strany Fidesz z hlediska programu a organizační struktury

Název práce anglicky: Comparison of ANO 2011 and Fidesz in terms of program and organizational structure

Vedoucí práce: PhDr. Josef Mlejnek, Ph.D.

Studijní program: Politologie (Mgr.)

Semestr zadání: zimní semestr 2018

Zdůvodnění tématu

Po celé Evropě dochází v posledních letech k proměně charakteru stranického systému. Tradiční strany ztrácejí své postavení a na jejich místo se dostávají nová uskupení s odlišnou organizační strukturou i programem. Často se jedná o populistické strany spojené s výraznou personalizací a centralizací kolem svého lídra. Tyto strany získávají podporu díky tendencím ve společnosti, které volají po více autoritativním vedení státu a společnosti, protože v něm spatřují záruku ochrany společnosti před nepříznivými vlivy, jako jsou například migrace. A právě tato nová uskupení, vymezující se proti stávajícím stranám, jim nabízejí odpověď na jejich požadavky, v podobě silného, kompetentního lídra, který je schopný řídit stát a zabezpečit jeho přežití.

V Maďarsku už od roku 2010 naplňuje tyto představy Viktor Orbán se svou stranou Fidesz. V roce 2010 se mu podařilo získat 2/3 většinu v maďarském parlamentu, od té doby si svoji pozici udržuje (i díky změně volebního systému, která mu napomohla v roce 2014 toto postavení zachovat). V České republice zatím žádný subjekt nezískal takovou převahu, nicméně v porovnání s ostatními stranami je jasným suverénem hnutí ANO 2011 Andreje Babiše. Ten na základě některých svých plánů (například na změnu volebního systému do Poslanecké sněmovny) působí na některé občany jako ohrožení demokracie.

Strana Andreje Babiše je typickým příkladem podnikatelské strany, její působení je založeno na opozici a vymezování proti tradičním stranám. Vznikla teprve v roce 2011, jedná se tedy o relativně novou stranu na české politické scéně. Oproti tomu strana Fidesz začala vznikat v Maďarsku na konci 80. let 20. století, původně sice jako mládežnická organizace, nicméně po roce 1993 (kdy se předsedou strany stal Viktor Orbán) a prohraných volbách v roce 1994

se začal přetvářet ve standardní politickou stranu. Viktor Orbán se stranou Fidesz dokonce vedl mezi lety 1998-2002 maďarskou vládu, jedná se tedy o etablovanou stranu s politickou historií. I přesto se strana stala nositelkou populistických a nacionalistických tendencí, díky kterým drtivě vyhrála volby v roce 2010, a to v době, kdy započal úpadek tradičních stran a voliči začali dávat přednost novým uskupením. Ve spojení s Maďarskem a jeho současným politickým systémem se dnes skloňují mnohé pojmy jako defektní demokracie, autoritářství nebo hybridní režim.

Komparace dvou subjektů s autoritářskými tendencemi, které jsou oba vedeny dominantní osobností, která je téměř synonymem pro jejich stranu, nicméně které se značně liší, co se týče způsobu vzniku strany, vývoje, organizace, programu, případně ideologie, může být zajímavým příspěvkem do studia politických stran, jelikož nám může ukázat, že i tradiční strana, která 20 let fungovala v rámci demokratického systému založeném na soutěžení politických stran, se může stát nositelem hodnot, které tyto principy popírají. A že tento fenomén není vždy nutně spojený s novými politickými uskupeními.

Předpokládaný cíl

Práce se bude soustředit na komparaci hnutí ANO 2011 a strany Fidesz s ohledem na jejich vznik, vývoj, organizační strukturu, roli lídra strany, program strany a přítomnost ideologie. Ze zjištěných dat bych chtěla zjistit, nakolik mohou různé typy stran směřovat podobným směrem (v tomto případě směrem k ohrožení demokracie). Také bych chtěla zjistit nakolik je důležitý způsob vzniku strany a organizační struktura pro její současné fungování. Další otázkou je, jak osoba lídra a způsob vedení strany ovlivňují program strany a případné autoritářské tendence.

Metodologie práce

Analýza a následná komparace organizační struktury, způsobu vzniku strany, způsobu organizace strany, role lídra a způsobu vedení strany, programu/ideologie s ohledem na směřování a budoucnost státu. Informace pro analytickou část práce budu čerpat z odborných článků, dále také z mediálních zdrojů (českých, v případě strany Fidesz i anglických), dále z oficiálních stránek hnutí ANO 2011, knihy Andreje Babiše *O čem sním, když náhodou spím*. V případě strany Fidesz také z projevů Viktora Orbána, které se dají nalézt na stránkách maďarské vlády (www.kormany.hu) v anglickém jazyce. Teoreticky se práce bude opírat

mimo jiné o teorii A. Panebianca o genetickém kódu strany, a také o teorii J. Hopkina a C. Paolucci o „*business-firm party*.“

Základní charakteristika tématu

Jedná se o téma zabývající se aktuální problematikou, která odráží situaci v mnoha zemích Evropy. Andrej Babiš svým způsobem organizace strany a vizí směřování českého státu vzbuzuje u mnoha občanů i odborníků obavy z rozpadu demokratického systému u nás. Komparace hnutí ANO 2011 a jeho programu/ideologie (mimo jiné na základě vize státu z knihy Andreje Babiše *O čem sním, když náhodou spím*, a dále programu hnutí ANO 2011) se stranou Fidesz, která od roku 2010 již provedla některé změny vedoucí k omezení liberální podstaty demokracie v Maďarsku, je nejen zajímavým a aktuálním tématem, ale určitě i důležitým tématem s ohledem na možný budoucí vývoj v České republice.

Předpokládaná struktura práce

Diplomová práce se bude skládat z teoretické a analytické části. V rámci teorie se budu mimo jiné věnovat typologii politických stran, představení teorie A. Panebianca zabývající se genetickým kódem stran. Dále představím hnutí ANO 2011 a stranu Fidesz, budu se zabývat jejich vznikem a vývojem, organizační strukturou, rolí lídra strany, programy stran, případně jejich ideologií. V analytické části se budu věnovat komparaci obou stran na základě výše představených proměnných.

Přehled základní literatury a využitých zdrojů

ÁGH, Attila. The Decline of Democracy in East-Central Europe. *Problems of Post-Communism*. 2016, **63**(5-6), 277-287. DOI: 10.1080/10758216.2015.1113383. ISSN 1075-8216. Dostupné také z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10758216.2015.1113383>

BABIŠ, Andrej. *O čem sním, když náhodou spím*. Praha: [Andrej Babiš], 2017. ISBN 978-80-270-3448-2.

BOGAARDS, Matthijs. De-democratization in Hungary: diffusely defective democracy. *Democratization*. 2018, **25**(8), 1481-1499. DOI: 10.1080/13510347.2018.1485015. ISSN 1351-0347. Dostupné také z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13510347.2018.1485015>

FIALA, Petr a Ryszard HERBUT. *Středoevropské systémy politických stran: Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko*. V Brně: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2003. ISBN 80-210-3091-7.

GRESKOVITS, Bela. Rebuilding the Hungarian Right Through Civil Organization and Contention: The Civic Circles Movement. *SSRN Electronic Journal* [online]. [cit. 2019-01-17]. DOI: 10.2139/ssrn.3009623. ISSN 1556-5068. Dostupné z: <https://www.ssrn.com/abstract=3009623>

HOPKIN, JONATHAN a CATERINA PAOLUCCI. The business firm model of party organisation: Cases from Spain and Italy. *European Journal of Political Research*. 1999, **35**(3), 307-339. DOI: 10.1111/1475-6765.00451. ISSN 0304-4130. Dostupné také z: <http://doi.wiley.com/10.1111/1475-6765.00451>

KATZ, Richard S. a William J. CROTTY. *Handbook of party politics*. Thousand Oaks, Calif.: SAGE, 2006. ISBN 07-619-4314-5.

KOVAREK, Dániel and Gábor SOÓS, 2017. Hungary: Cut from the Same Cloth? A Comparative Analysis of Party Organizations in Hungary. In: Katarzyna SOBOLEWSKA-MYŚLIK, Beata KOSOWSKA-GAŚTOŁ and Piotr BOROWIEC, eds. *Organizational Structures of Political Parties in Central and Eastern European Countries*. B.m.: Jagiellonian University Press, p. 185–208.

PANEBIANCO, Angelo. *Political parties: organization and power*. New York: Cambridge University Press, 1988. ISBN 05-213-0627-2.

The Prime Minister's Speeches. *Website of the Hungarian Government* [online]. [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <http://www.kormany.hu/en>

Datum odevzdání: zimní semestr 2019

Podpisy studenta/tky

Podpis školitele/školitelky

Podpis garantky programu